

Posudek diplomové práce Filipa Hubáčka „ Orientalismus nebo ornamentalismus? (Kulturně-spoolečenská explanace britského imperialismu)“

Diplomová práce Filipa Hubáčka „ Orientalismus nebo ornamentalismus? (Kulturně-spoolečenská explanace britského imperialismu)“ již svým názvem svědčí o interdisciplinární orientaci autora a vlastní text práce toto očekávání v hojně míře naplňuje. Aby autor mohl zvolit takové téma a vyrovnal se s ním, musel mít o tuto složitou problematiku hluboký zájem. Z celé práce skutečně tryská nadšení, s nímž se prokousává nesnadnou symbiózou filosofie, historie, literární kritiky, sociologie a recepce výtvarného umění. Zvolená metoda práce sama odpovídá autorem raženému pokusu o ustavení tzv. kubistické metody při zkoumání nějakého fenoménu.

Hlavní téma práce je vytyčeno již názvem a skrývá se za ním nikoli konfrontace dvou přístupů k britskému impériu, ale snaha o propojení těchto dvou přístupů a otevření dalších možných cest zkoumání. Pohled orientalismu i ornamentalismu musí proto být vysvětlen z širších souvislostí, zejména postizžením východisek dvou myslitelů, kteří jej reprezentují, tj. Saida a Cannadina. U Saida je tímto východiskem zjevně poststrukturalismus a postmoderní filosofie zejména v provedení M. Foucaulta, u Cannadina tradiční britská historiografická škola a, jak se podle mého mínění ukazuje, také britské odnože multikulturalismu.

První část práce je proto věnována poststrukturalismu a postmodernismu a nastiňuje určité změny v lingvistickém paradigmatu, ke kterým došlo v 70. a 80. letech minulého století. Autor si správně uvědomuje, že postmoderní filosofie je širokým myšlenkovým proudem, jehož rozbor by jistě vydal na řadu prací, a proto se omezuje jen na myslitele, kteří se nějak výslovně stali podnětem pro Saidovo dílo – tedy především na Foucaulta a Derridu. Pro snazší pochopení anglosaského způsobu postmoderního myšlení postihuje navíc i základní názory R. Rortyho. Tak jako celá práce, i tato část je postavena nejen na sekundární, ale především na pramenné literatuře. To pomáhá autorovi pochopit rozdílnost původního francouzského a následného britsko-amerického filosofického postmoderního myšlení. Ukazuje se to zejména ve vymezení pojmů osvícenectví – modernita – postmodernita. Důležité je v tomto smyslu i srovnání Rortyho a Foucaultova postmoderního diskurzu.

Diplomant ale nezůstává jen u prosté recepce odlišností. Stávají se mu základem pro pochopení Saidova vztahu k Foucaultovi i jeho cesty od postmoderny zpět k moderně při rozboru Saidovy kritiky Foucaulta jako neangažovaného popisovatele skutečnosti (což je hlubokým Saidovým omylem). Za velmi přínosné považují i to, že autor postihl odlišnost mezi fenomenologicko-hermeneutickým vcítěním se do textu a postmoderní re-evaluací textu, na níž Saidova metoda staví. Pro rozpravu o filosofické části navrhuji problém, proč Said využívá zejména Foucaultovy představy o diskurzu jako nositeli moci a vědění, nikoli odlišného pohledu Lyotardova na postmoderní diskurz jako nositele možného vždy znovu uzavíraného konsenzu na základě tzv. rozepří.

O velmi dobré úrovni průniku do anglosaské podoby postmodernismu svědčí i autorův pokus o vlastní terminologický překladový slovníček, který ukazuje na schopnost samostatné interpretace. Práce je dobrým startujícím základem pro další rozpracovávání tématu jak v podobě politologické, tak filosofické. Mohla by se stát i dalším příspěvkem do současných multikulturálních debat, protože na faktografickém materiálu ukazuje příčiny a metody ustavování multikulturalismu v euro-americké představě světa. V orientalismu můžeme vidět mimo jiné i důvody, proč se v našem myšlení začíná multikulturalismus prosazovat, a to díky někomu, kdo určitým způsobem patří do obou světů – východního i západního. Problém multikulturalismu a jeho vliv na Saida považují za druhý nosný námět diskuse.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit stupněm **v ý b o r n ě**.